

ע"ר
החברה להגנת הטבע
אגף שימור סביבה וטבע

לכבוד

אדר' דניאלה פוסק

יו"ר הוועדה המשותפת תע"ש השרון

מש/1 - תע"ש השרון
התייחסות החברה להגנת הטבע
לתכנית הצל 24.5.2020

עבודת התכנון של תכנית הצל, הביאה במשך הזמן לשינוי משמעותי של התכנית בהשוואה לתשריט התכנית המאושרת, ומרכיבי התכנית האחרים, והחברה להגנת הטבע מברכת על כך.

יש לציין ולברך על השינוי הגדול בכמות יחידות הדיור המוצעות בתכנית, כ-35,680 יח"ד (בחלופה 2), לעומת כ-22,700 יח"ד בתכנית המאושרת.

אנחנו בחרנו להתמקד בתשריטי החלופות אשר הוצגו לעותרות בדיון בתאריך 17.5.20. עמדתנו העקרונית היא כי יש לגבש תכנית אשר תאפשר את מימוש החזון של תע"ש השרון על פי תפסתנו:

שימור ערכי הטבע ויצירת פארק ליבה מרכזי רחב ידיים לצורך שימור המערכת האקולוגית והמגוון הביולוגי ועל מנת להבטיח את התועלת הציבורית, החברתית והחינוכית שלהם, למעננו ולדורות הבאים.

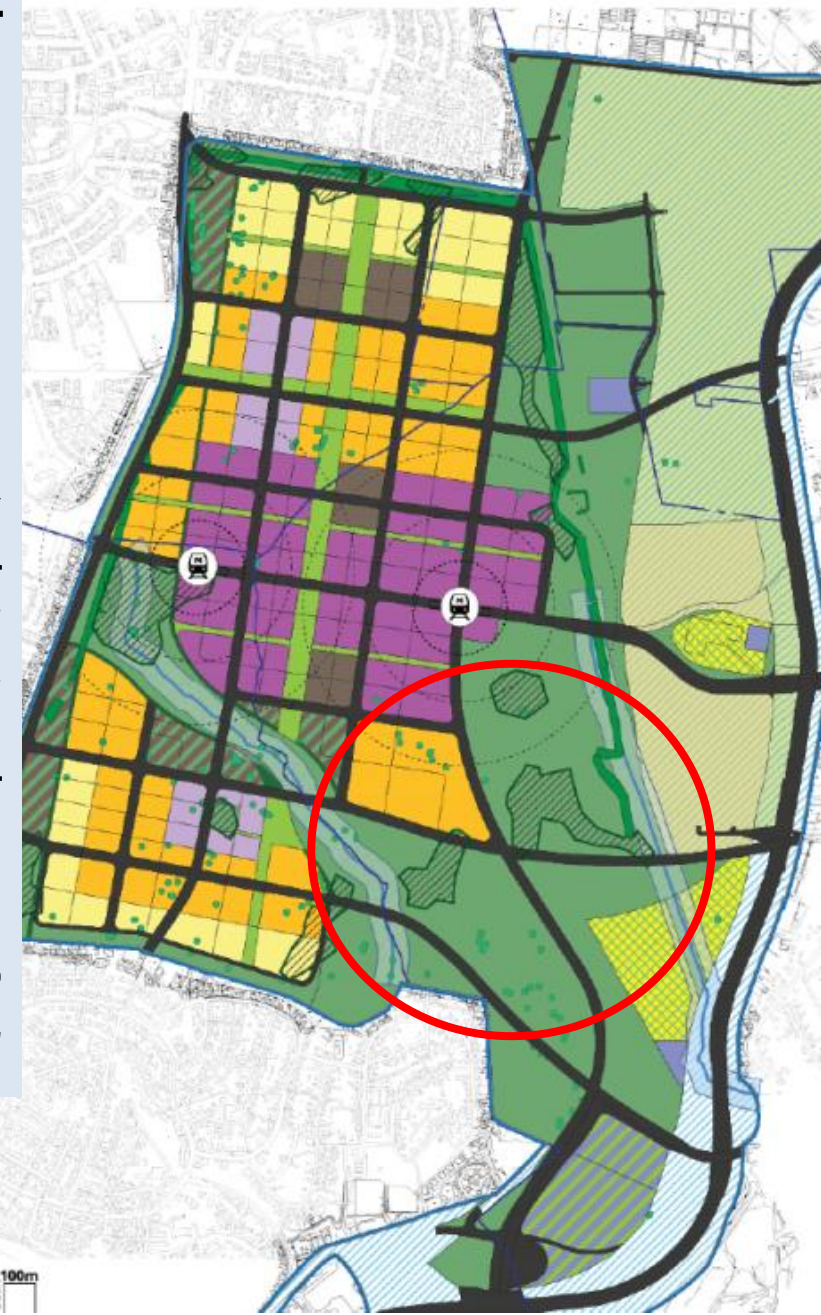
בחנו את שתי החלופות ומסקנתנו הברורה היא, כי חלופה 2 , מתאימה הרבה יותר להוות בסיס ליצירה של פארק ליבה מרכזי, לעומת חלופה 1, ואולם יש לערוך מספר שינויים משמעותיים ביותר, על מנת שתוכל לענות על האתגר ועל החזון שהיצגנו, ואת זה נפרט בהמשך.

המרכיבים המרכזיים שעליהם צריך לבסס את תכנית הצל לפי תפיסתנו הם אלה:
א. גיבוש שני גושי פיתוח עירוניים אינטנסיביים: גוש צפוני שהוא המשך של הרצליה, וגוש דרומי שהוא המשך של רמת השרון.

ב. יצירת פארק ליבה אקסטנסיבי מרכזי עם מרכיבים טבעיים, שיש לו רציפות ברורה וחשובה אל מרחב הירקון באזור דרום הוד השרון.

ג. יצירת פארקים שכונתיים אינטנסיביים המשרתים את המרחב העירוני, שאינם חלק מפארק הליבה האקסטנסיבי המרכזי.

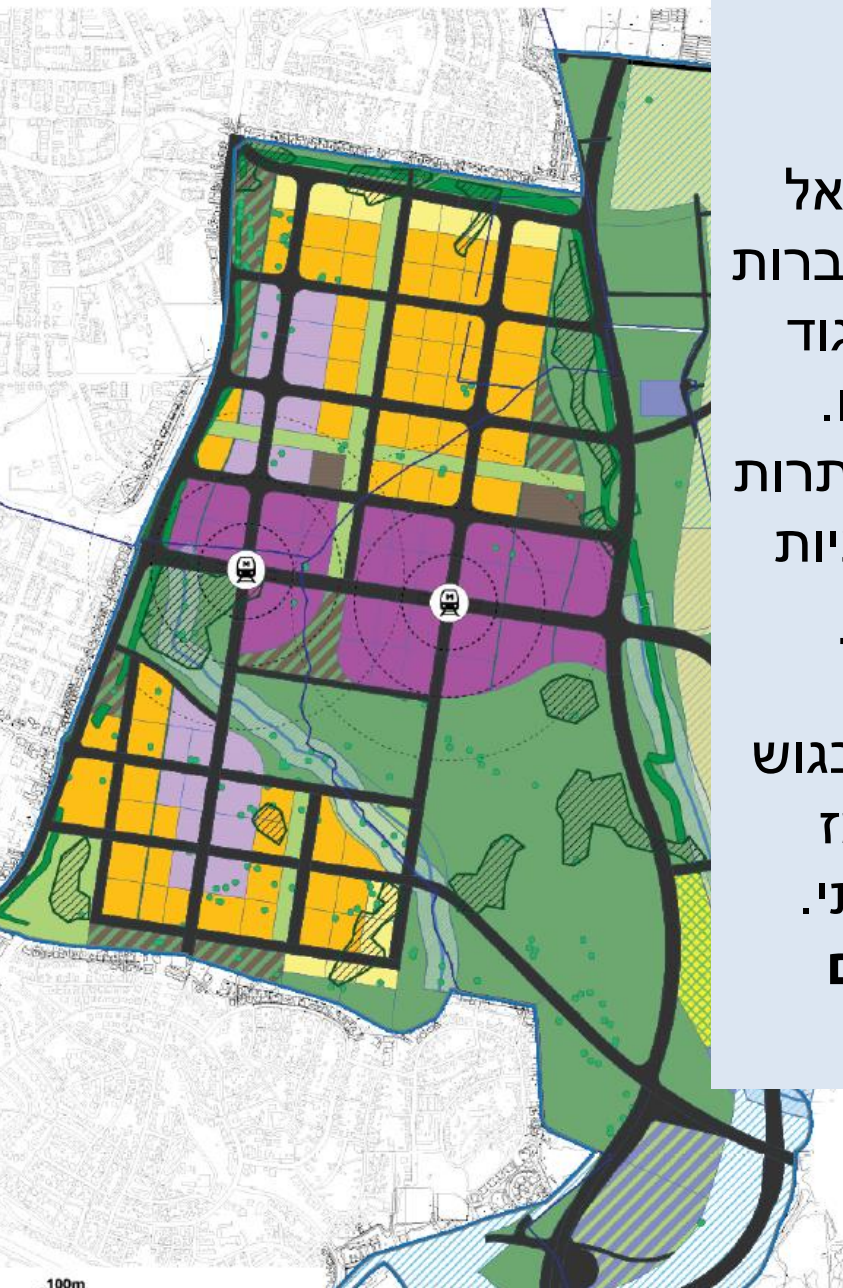
חלופה 1

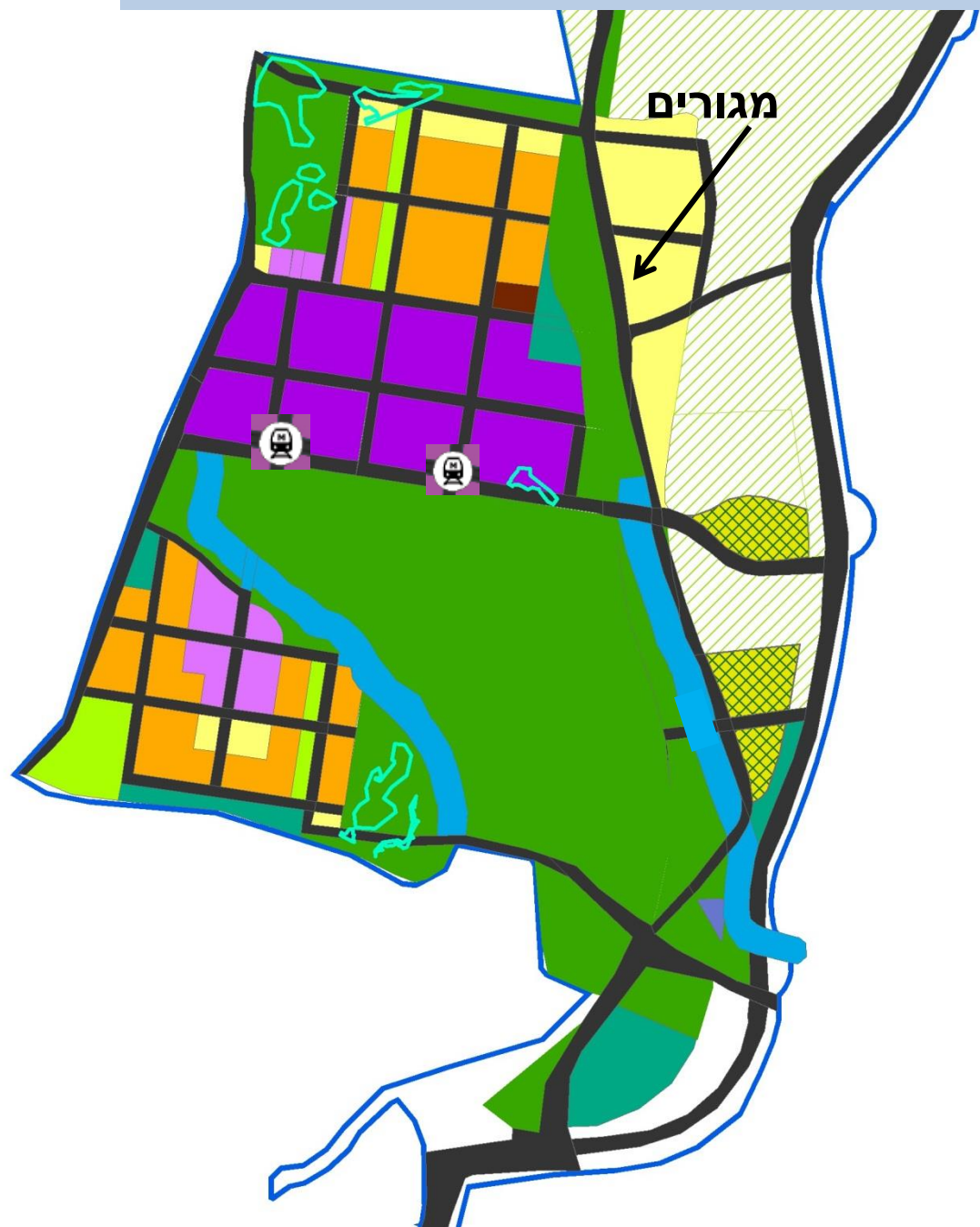
השוואה בין החלופות:

חלופה 1 איננה מאפשרת יצירת פארק ליבה מרכזי, מאחר ושטחי הפארק שבה מקוטעים ע"י כבישים, הבינוי חודר עמוק אל לב השטחים הפתוחים, ושתי הערים מחוברות להן יחדיו, ע"י בינוי וכבישים. כל זאת בניגוד מוחלט לעקרונות התכנון שנכונים לדעתנו. אנחנו סבורים כי אמירות שעלו בדיון העותרות ב-17.5.20, שלחלופה 1 יש יתרון בעירוניות שבה, אינן נכונות. היתרון של חלופה 2, שהעירוניות האינטנסיבית קיימת בה גם בגוש הצפוני שהוא המשך הרצליה, וגם בגוש הדרומי שהוא המשך רמת השרון, ובמרכז ניתן לקדם פארק ליבה מרכזי גדול ואיכותי. כל זאת, באמצעות שינויים משמעותיים שאנחנו מציעים, כפי שיפורטו בהמשך.

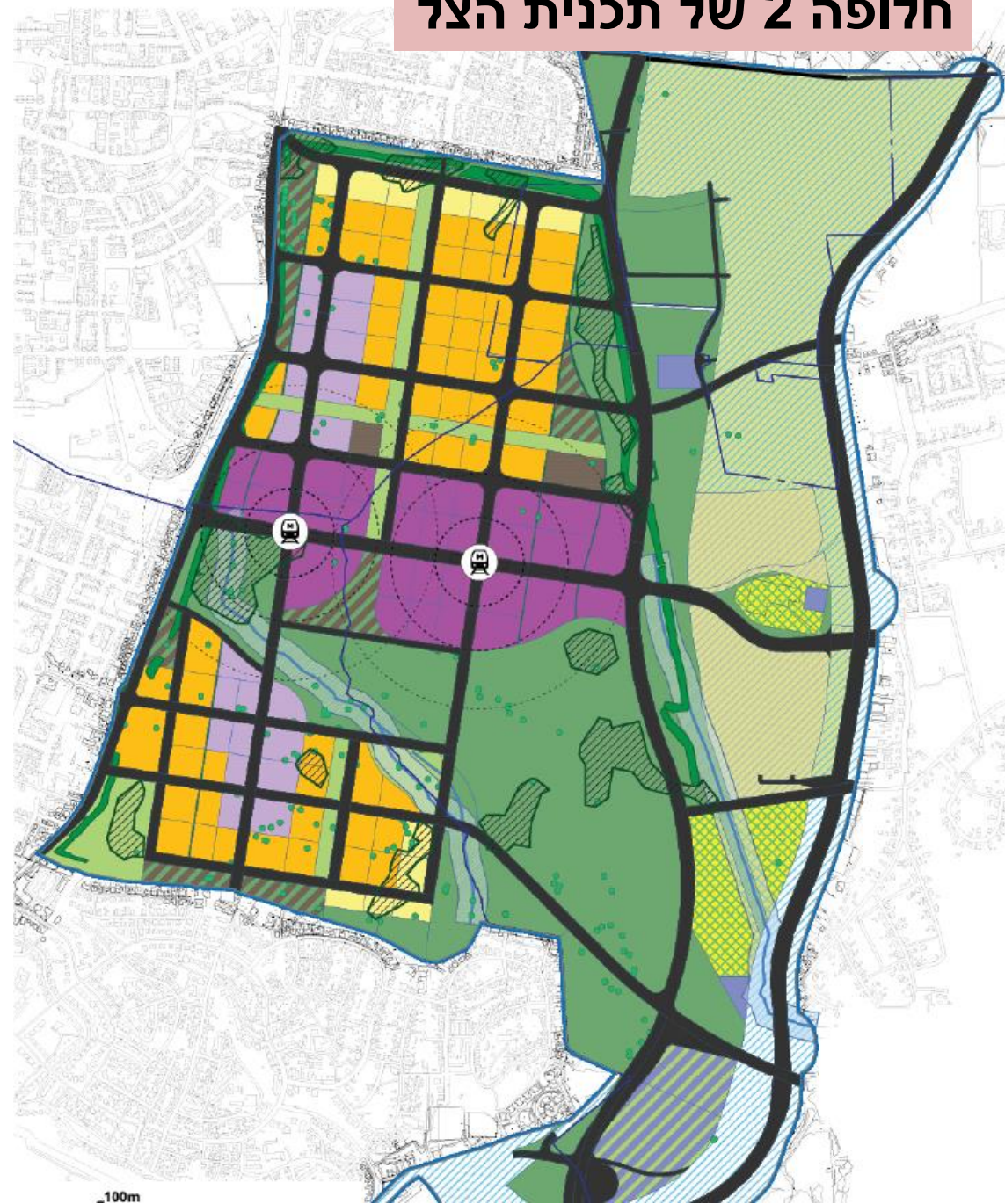
חלופה 2

חלופה מוצעת החברה להגנת הטבע

חלופה 2 של תכנית הצל

שינויים בחלופה 2 של תכנית הצל בהשוואה לחלופת החברה להגנת הטבע (ראו בתשריטים בהמשך את המספרים המציינים שינויים בחלופה 2):

1. פארק בחלופה 2 הופך למגורים בחלופת החלה"ט.

2. מוקד מוטה מטע"ן בחלופה 2 הופך לפארק בחלופת החלה"ט.

3. מתחם צור : מגורים, שצ"פ ושב"צ בחלופה 2 הופכים לפארק בחלופת החלה"ט בזכות ערכיות גבוהה של ערכי טבע.

4. הורדת כבישים והסטת חלק מהם בחלופה 2, הופכים לפארק בחלופת החלה"ט על מנת ליצור פארק ליבה מרכזי פתוח, רציף וגדול.

5. הסטת הכביש המזרחי, כביש 6, בחלופה 2, עוד יותר מזרחה בחלופת החלה"ט כדי להגדיל את הפארק ולתקן את הקיטוע שעשה הכביש.

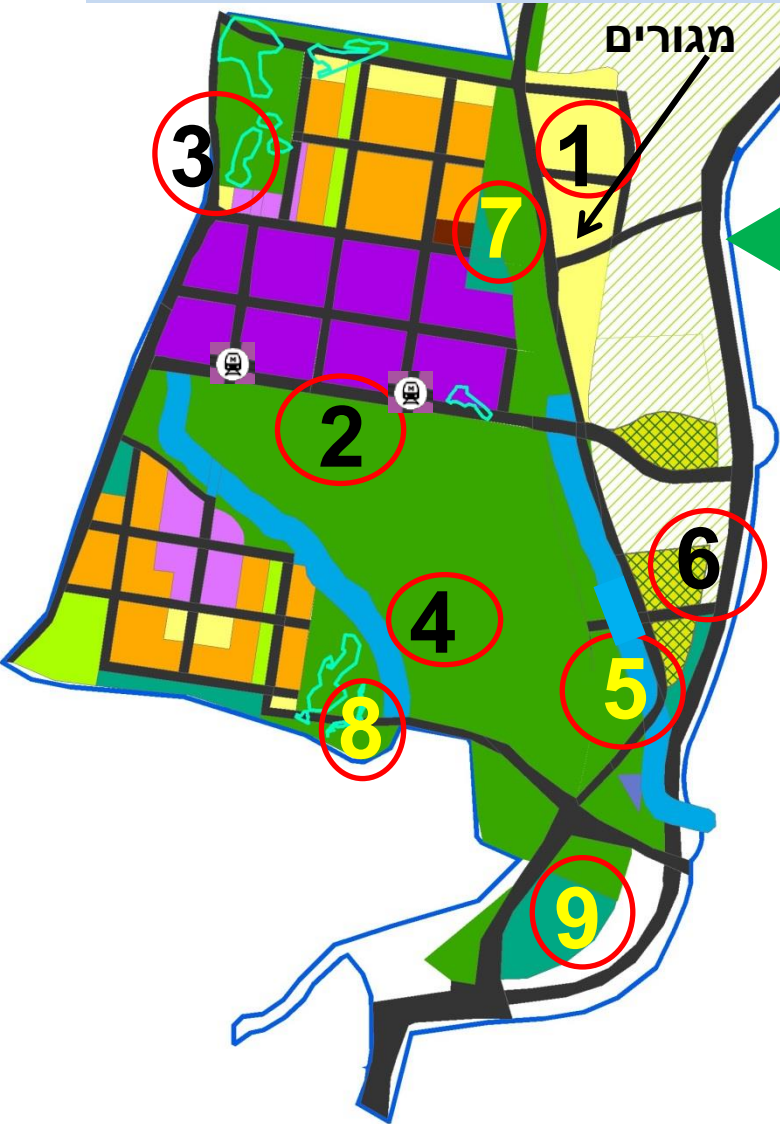
6. הסטת מתחם בית עלמין בחלופה 2 מזרחה, כדי להרחיב את הפארק בחלופת החלה"ט.

7. הורדת קטעי כביש בחלופה 2, כדי ליצור שטח פארק רציף במזרח התכנית בחלופת החלה"ט.

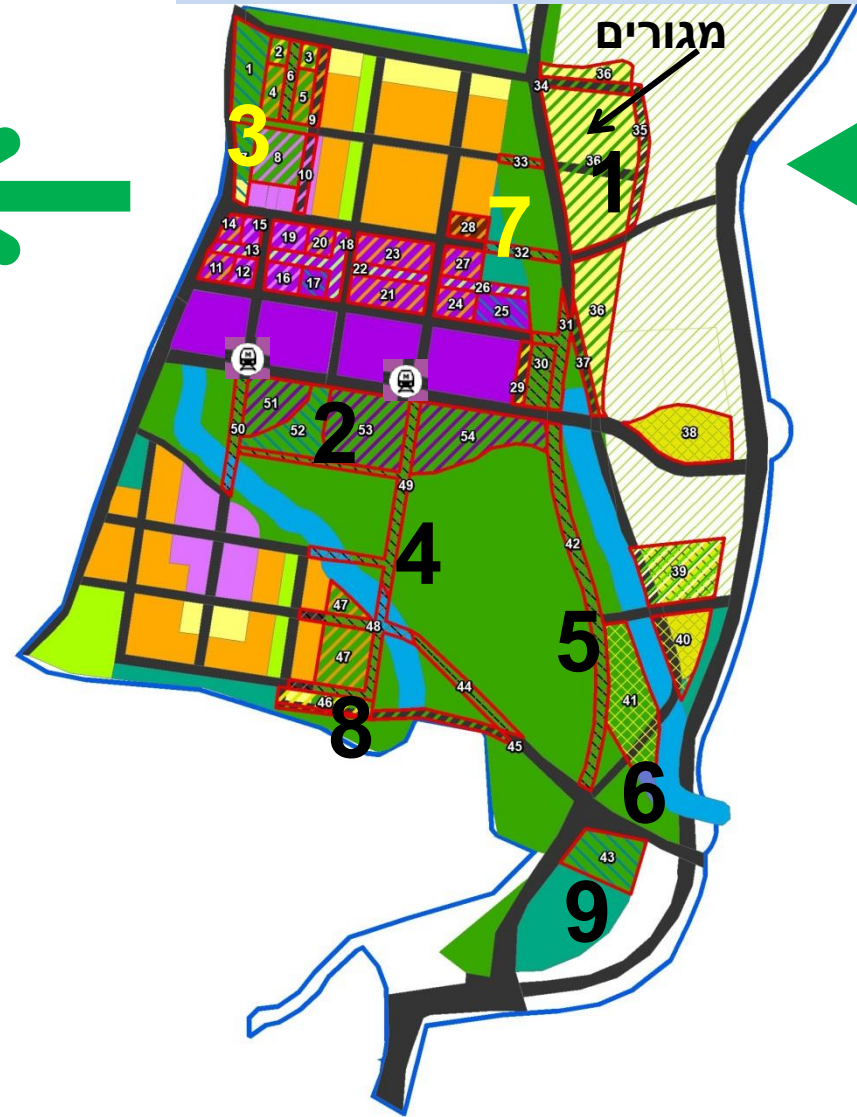
8. הפיכת שטח מגורים בחלופה 2, לפארק בחלופת החלה"ט בזכות שטח בערכיות גבוהה, ועל מנת להגדיל את שטח ליבת הפארק המרכזי.

9. הפיכת שטח המיועד בחלופה 2 לשצ"פ, פנאי ושירותים מטרופוליניים, לפארק בחלופת החלה"ט על מנת להגדיל את הקישוריות והרצף לכוון מרחב הירקון וזאת בהתאם להמלצת החוקר והתכנית המאושרת.

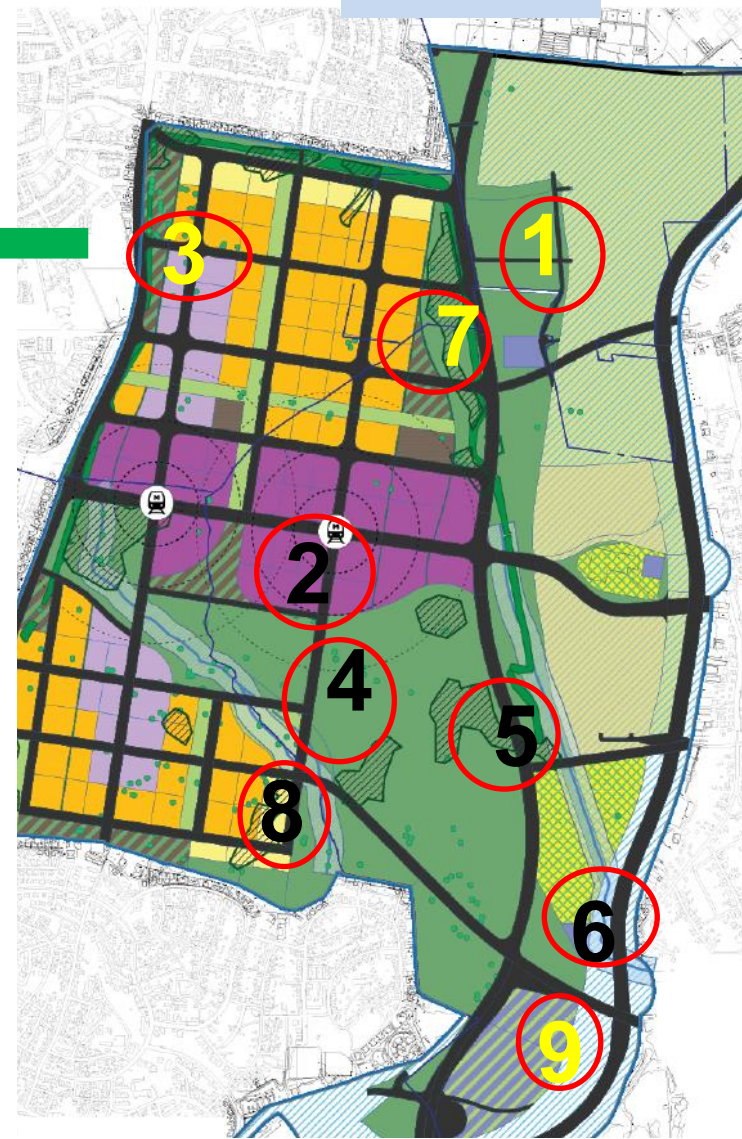
חלופת החברה להגנת הטבע

תשריט המציג שינויים בין חלופה 2 לחלופת החלה"ט

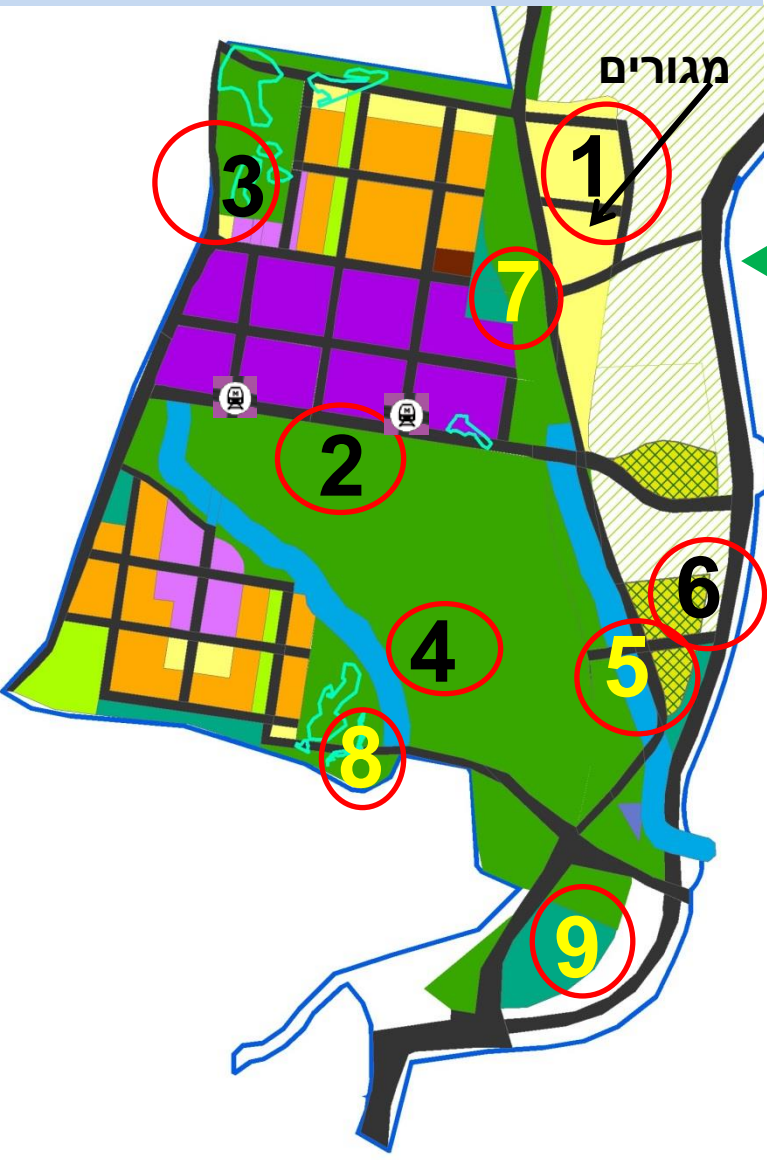
חלופה 2

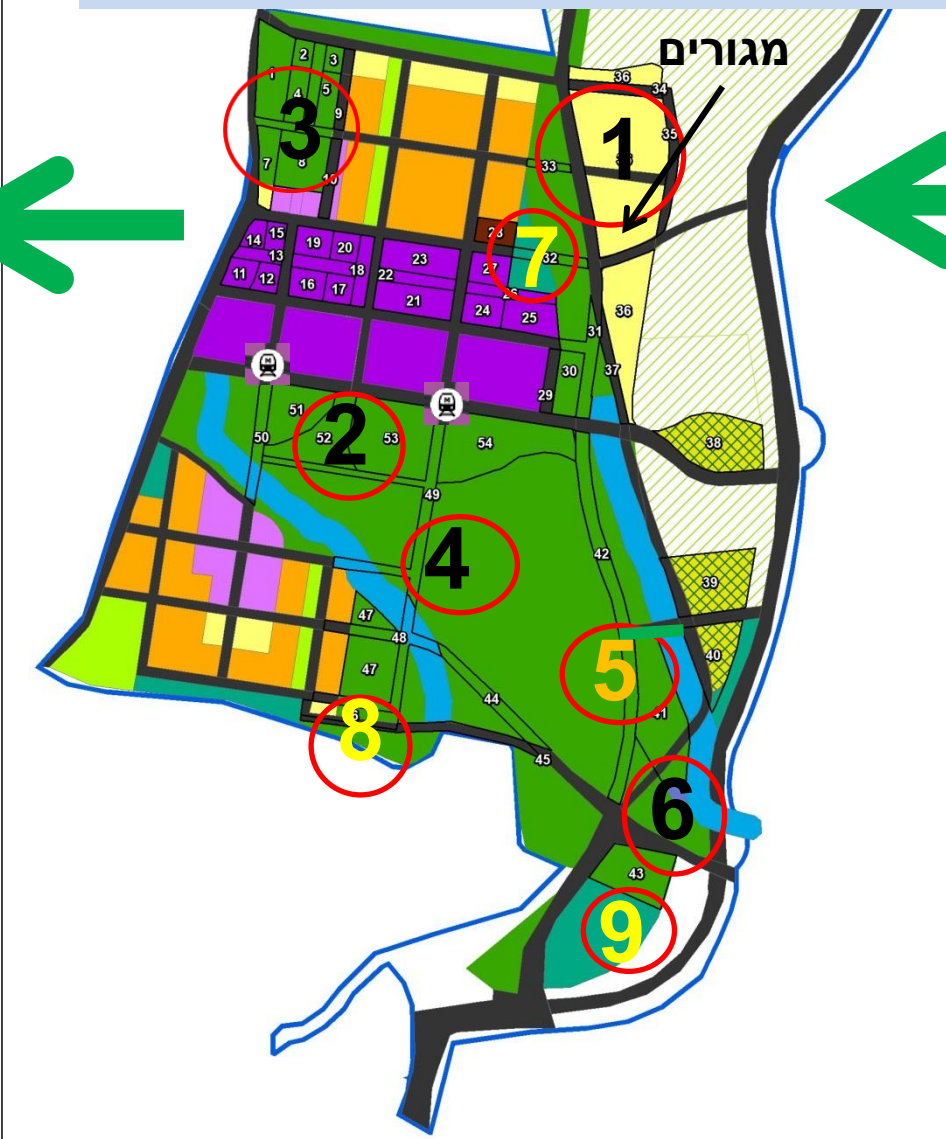
שינויים בחלופה 2 של תכנית הצל בהשוואה לחלופת החברה להגנת הטבע (ראו בתשריטים בהמשך את המספרים המציינים שינויים בחלופה 2):

1. פארק בחלופה 2 הופך למגורים בחלופת החלה"ט.
2. מוקד מוטה מטע"ן בחלופה 2 הופך לפארק בחלופת החלה"ט.
3. מתחם צור : מגורים, שצ"פ ושב"צ בחלופה 2 הופכים לפארק בחלופת החלה"ט בזכות ערכיות גבוהה של ערכי טבע.
4. הורדת כבישים והסטת חלק מהם בחלופה 2, הופכים לפארק בחלופת החלה"ט על מנת ליצור פארק ליבה מרכזי פתוח, רציף וגדול.
5. הסטת הכביש המזרחי, כביש 6 בחלופה 2, עוד יותר מזרחה בחלופת החלה"ט כדי להגדיל את הפארק ולתקן את הקיטוע שעשה הכביש.
6. הסטת מתחם בית עלמין בחלופה 2 מזרחה, כדי להרחיב את הפארק בחלופת החלה"ט.
7. הורדת קטעי כביש בחלופה 2, כדי ליצור שטח פארק רציף במזרח התכנית בחלופת החלה"ט.
8. הפיכת שטח מגורים בחלופה 2, לפארק בחלופת החלה"ט בזכות שטח בערכיות גבוהה, ועל מנת להגדיל את שטח ליבת הפארק המרכזי.
9. הפיכת שטח המיועד בחלופה 2 לשצ"פ, פנאי ושירותים מטרופוליניים, לפארק בחלופת החלה"ט על מנת להגדיל את הקישוריות והרצף לכוון מרחב הירקון וזאת בהתאם להמלצת החוקר והתכנית המאושרת.

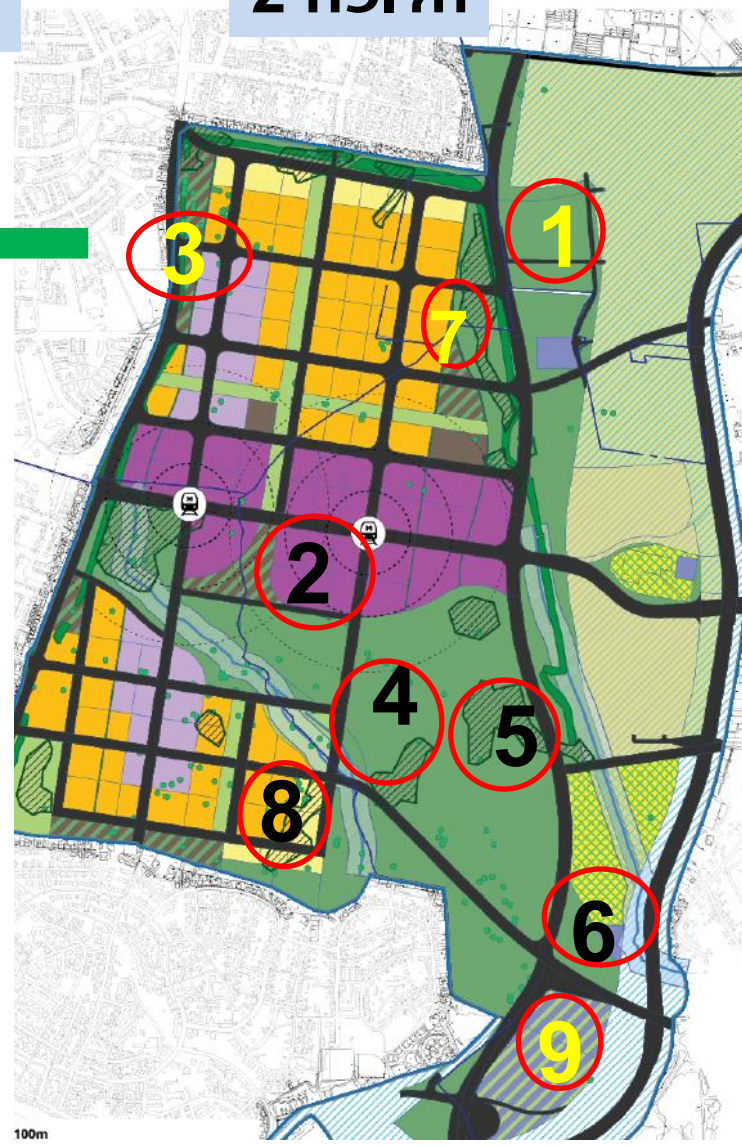
חלופת החברה להגנת הטבע

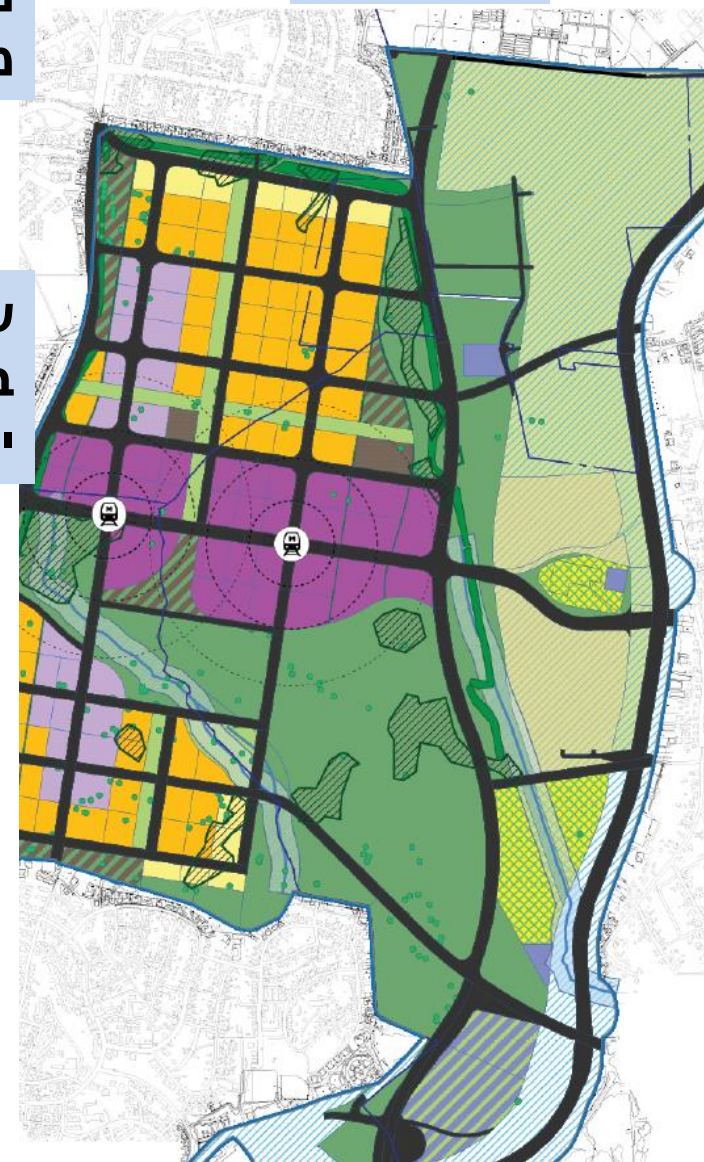
תשריט המציג שינויים בין חלופה 2 לבין חלופת החלה"ט

חלופה 2

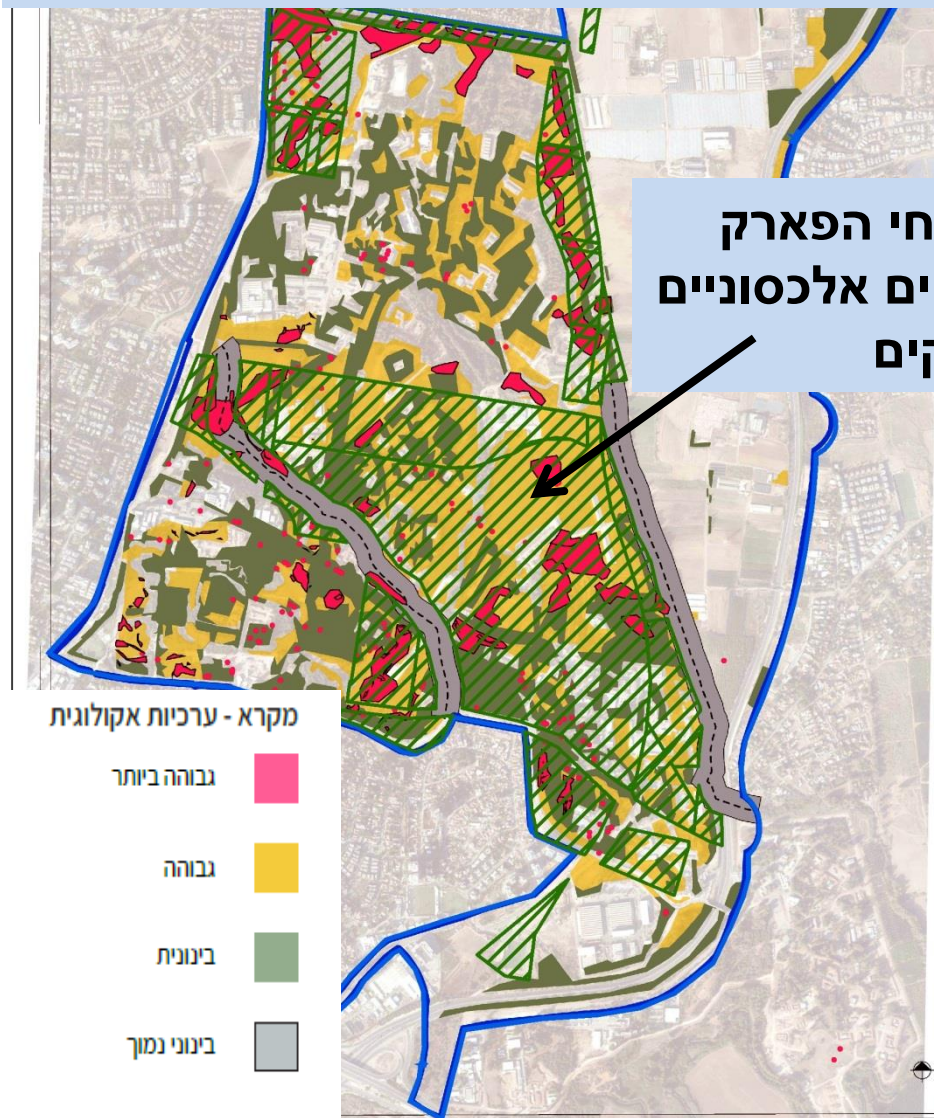

חלופה 2

שטחי הפארק
בקוים אלכסוניים
ירוקים

שטחי הפארק שבחלופה 2 ואלה שהחלה"ט
מציעה להוסיף, על רקע מפת ערכיות אקולוגית
מתוך הנספח הנופי סביבתי של התכנית

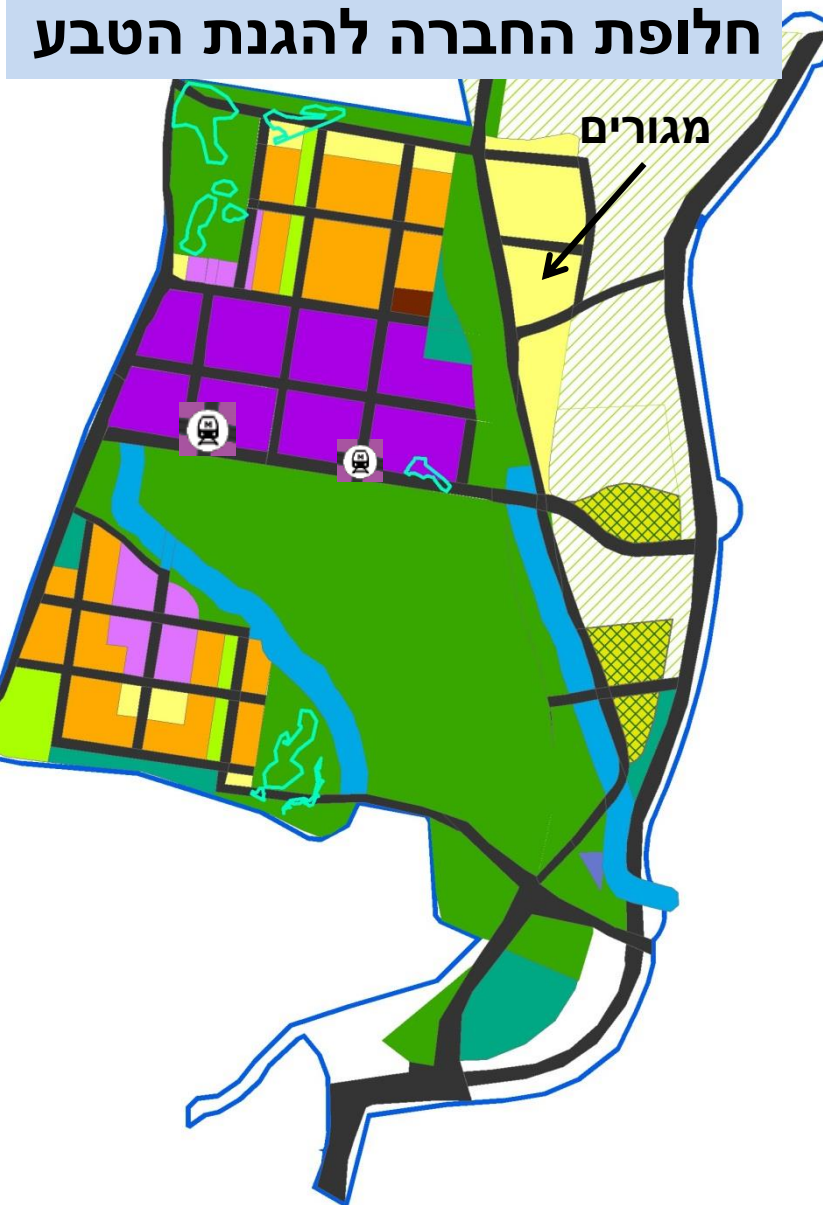

מקרא - ערכיות אקולוגית

- גבוהה ביותר ■
- גבוהה ■
- בינונית ■
- בינונית נמוך ■

איור 2.1.7.2

חלופת החברה להגנת הטבע

מגורים

רון פרומקין: בסיכום סקר הטבע בשטח התכנית, כתב ד"ר רון פרומקין, עורך הסקר, כי: "מתחם תע"ש השרון בכלל ומתחם צור בפרט, מהווים אי של טבע שמור יחסית בלב שטחים פגועים. חשיבותו הבוטנית הגבוהה של מתחם תע"ש השרון אינה באה לידי ביטוח רק ברמה המקומית- אזורית אלא אף ברמה הארצית כ hotspot של צמחים נדירים וכבית גידול מייצג המשמר מאפיינים בוטניים היסטוריים של הקרקעות החוליות בשרון".

ד"ר יובל ספיר, מנהל הגן הבוטני באוניברסיטת ת"א מבהיר גם הוא את החשיבות יוצאת הדופן של ערכי הטבע במתחם התכנית והצורך בשימורם. מחוות דעתו עולה: "במתחם תע"ש קיים סיכוי גדול (יחסית לשמורות טבע אחרות באזור) בו יישמרו הן בית הגידול הנדיר והן חברת הצמחים הנדירה שגדלה עליו. חשיבותו של השטח אף עולה על פני שמורות טבע רבות באזור, בגלל הריכוז הגבוה של מינים "אדומים" שבו, דבר שהופך את האזור ל"מוקד חם" (hotspot של מינים נדירים. אזורים כאלה הוגדרו כשטח בעל עדיפות עליונה לשימור ע"י הועדה המקצועית של רט"ג לשימור מינים בסכנת הכחדה" (נספח 3, התנגדות החברה להגנת הטבע לתכנית מש/1).

מתוך דו"ח מצב הטבע (המאר"ג)

"בבחינה של קטגוריות דגם הנופים הטבעיים נמצא שבמחוז

תל אביב פחות מ-2% מהשטח הם "ליבת שטח טבעי"

ו"תבנית נוף טבעית" ואילו במחוז המרכז מדובר בכ-7%.

9. שפתן מצוי

- במחוז תל אביב פחות מ-2% מהשטח שויכו לשתי הקטגוריות הראשונות - "ליבת השטח הטבעי" ותבנית נוף "טבעית". לשתי הקטגוריות הללו של דגמי הנוף הטבעיים יותר שויכו במחוז ירושלים - כ-33%, במחוז צפון - כ-23%, במחוז חיפה - כ-19%, במחוז מרכז - כ-7%, ואילו במחוז דרום - כ-73% מהשטח שנבדק (איור 15ב').

מינים אדומים

מתוך הספר האדום לצמחים בסכנת הכחדה בישראל (כרך ב'):

"מנקודת המבט של שימור הצמחים האדומים, הרי שבתי גידול אלה (*המאוימים) צריכים להיות יעד מרכזי לשימור.....בתי הגידול שסבלו במידה הרבה ביותר מצימצום, הידרדרות וקיטוע הם בתי גידול לחים (מקווי מים), בתי גידול חוליים (כולל חמרה וכורכר במישור החוף), קרקעות סחף.....שלושת בתי הגידול האלו תורמים יחד 48.2% מהמינים האדומים...מכאן שיש לתת תשומת לב מיוחדת ועדיפות טיפול ושימור למקווי מים, החולות והאדמות הכבדות"...."

7. סחלב קדוש

משמעות וחשיבות שימור ויצירת פארק טבע רחב ידיים

החברה להגנת הטבע

בתי הגידול של הכורכר והחמרה
נקודות החן של מישור החוף

נחיה ואיסוף חומר: טל לבנוני
עריכה: אלון רוזנשילד | תרגום: קרן אלויה
עיצוב: רון נולדבלט

• מידע לקובעי מדיניות, מנהלי שטח ואנשי חינוך •

יוני • 2011

B E א ג א ב א

2011

באזורים מקוטעים מתקיימות אוכלוסיות קטנות, הרגישות הרבה יותר לשינוי מקרי בגודל האוכלוסייה, העלול לגרום להכחדת מינים....

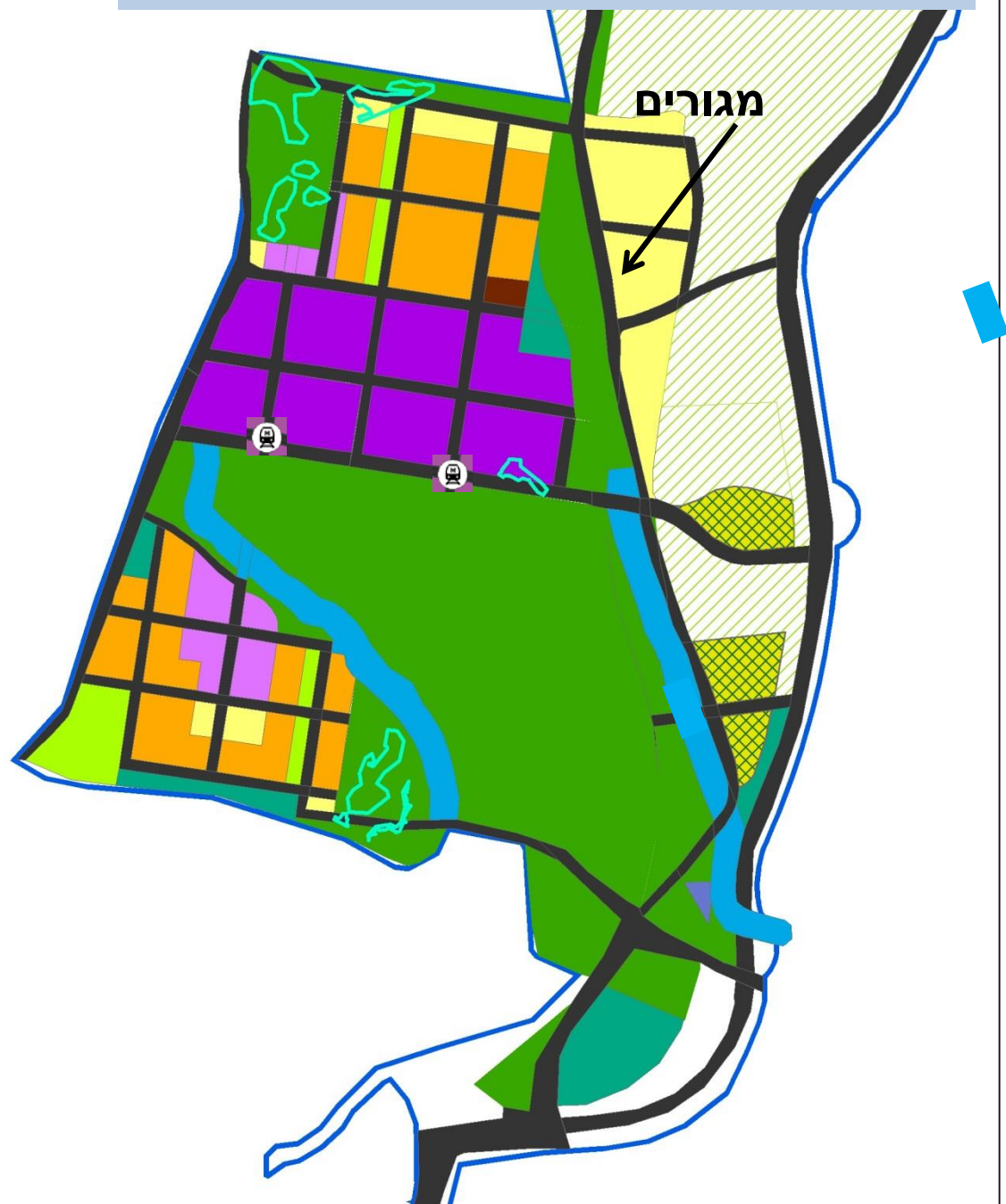
אזורים קטנים ומקוטעים רגישים יותר להשפעות שמקורן מחוץ לבית הגידול, כגון מינים פולשים, זיהום, שריפה, ריסוס בשדות חקלאיים ועוד.

ככל שהשטח הטבעי קטן יותר, כך השפעות השוליים מאיימות יותר על מרכז השטח. כתוצאה מכל אלה מגוון המינים נמוך יותר בשטחים קטנים.

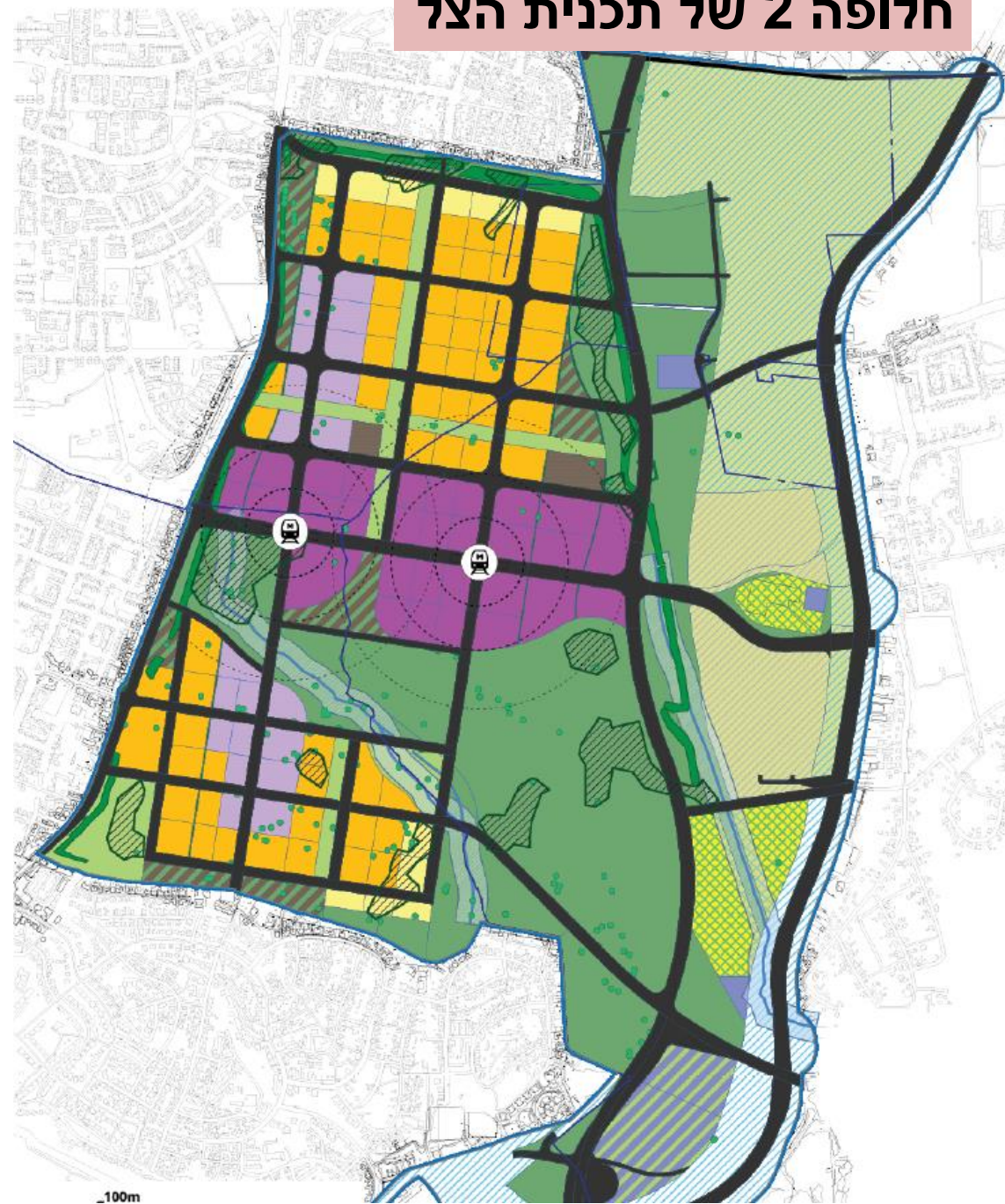

14. סחלב פרפרני

חלופה מוצעת החברה להגנת הטבע

חלופה 2 של תכנית הצל

כפי שהובהר, שטחי הכורכר והחמרה המאפיינים את אזור תכנית זו, מהווים ערך חשוב לשימור בפני עצמם וכפי שנמצא בסקר ערכי הטבע שנערך לתכנית, הם אף כוללים בתוכם ריכוז עשיר של צומח וחי ייחודיים, נדירים ובסכנת הכחדה. במהלך השנים הצטמצמו מאוד שטחי הכורכר והחמרה במישור החוף והשרידים המעטים שנותרו, ביניהם בתכנית זו, יקרים מפז ויש חשיבות לאומית בשימורם.

קידום התכנית בהתאם לתפיסה שהצגנו, מביא עימו סיכוי לממש הזדמנות חד פעמית לשימור וטיפול של שטחים טבעיים רציפים, וליצירת פארק ליבה מרכזי טבעי, אשר אין דומה לו במרכז הארץ ובצמידות לערי מחוז ת"א. פארק זה יבטיח את קיומם של צמחי בר רבים, חלקם בסכנה קיום ממשית, ולא פחות חשוב מכך, הפארק יאפשר טיול, בילוי וחינוך בחיק הטבע, בסמוך לבית ויביא איתו איכות חיים גבוהה ביותר, עבור מאות אלפי התושבים המתגוררים בערים הסמוכות, כמו גם עבור מיליוני התושבים במרכז הארץ.

בברכה,
משה פרלמוטר,
החברה להגנת הטבע

חזון תע"ש השרון – מש/1:

שימור ערכי הטבע ויצירת פארק רחב ידיים לצורך שימור המערכת האקולוגית והמגוון הביולוגי ועל מנת להבטיח את התועלת הציבורית, החברתית והחינוכית שלהם, למעננו ולדורות הבאים.

